

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

5.1 สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross sectional Descriptive Research) เพื่อศึกษาถึงคุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยด้านการสนับสนุนจากองค์กรที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกัน และควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จัดเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้คือ อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 143 คน จาก 12 หมู่บ้าน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ จากกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 82 คน และใช้การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กับประธานอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น จำนวน 12 คน สำหรับแบบสัมภาษณ์ได้ผ่านการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์ โดยวิเคราะห์ค่าความเที่ยงด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ อัลฟา ของ ครอนบาค (Cronbach's alpha coefficient) ค่าความเที่ยงของแบบสัมภาษณ์เท่ากับ 0.94 ประเด็นในการสนทนากลุ่ม (Focus group) ได้ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาของข้อคำถามโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน แล้วนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ธันวาคม 2552 ถึงวันที่ 31 ธันวาคม 2552 ผู้วิจัยนำข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ มาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ในการหาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่ามัธยฐาน (Median) ค่าต่ำสุด (Minimum) ค่าสูงสุด (Maximum) เพื่ออธิบายคุณลักษณะส่วนบุคคล ระดับการสนับสนุนจากองค์กร สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ใช้สถิติ Pearson Product Moment Correlation Coefficient เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่ศึกษา และใช้สถิติ Stepwise Multiple Regression Analysis เพื่อหาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขส่วนข้อ

มูลเชิงคุณภาพที่ได้จากการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) นำมาวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content Analysis) บทสรุปของข้อมูลที่เก็บมาได้ใช้เพื่อประกอบการอธิบายข้อมูลเชิงปริมาณ จากการวิเคราะห์แบบสัมภาษณ์โดยสรุปผลการวิจัย ดังนี้

5.1.1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

จากการศึกษาคุณลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ด้าน เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ระยะเวลาในการเป็นอสม. การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็น เพศหญิง ร้อยละ 63.4 มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 45.1 อายุเฉลี่ย 49.3 ปี (S.D.= 9.81) อายุต่ำสุด 22 ปี อายุสูงสุด 64 ปี อาชีพเกษตรกรร้อยละ 64.6 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ 61.0 สถานภาพ คู่ ร้อยละ 81.7 รายได้ ส่วนใหญ่มีรายได้ ต่ำกว่า 5,001 บาท ร้อยละ 54.9 รายได้ เฉลี่ย 7,928.65 บาท (S.D. = 7,487.82) ระยะเวลาในการเป็นอสม. ส่วนใหญ่ 1-10 ปี ร้อยละ 61.0 การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ร้อยละ 98.8 เฉลี่ย 3.14 ครั้ง

5.1.2 ระดับการสนับสนุนจากองค์การของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

เมื่อพิจารณาระดับการสนับสนุนจากองค์การของกลุ่มตัวอย่างพบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการสนับสนุนจากองค์การอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.39 (S.D.= 0.28) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มากที่สุดอยู่ในระดับมาก ดังนี้ด้านบุคลากร มีค่าเฉลี่ย 2.61 (S.D.= 0.29) ด้านข้อมูลข่าวสาร มีค่าเฉลี่ย 2.50 (S.D.= 0.36) ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีค่าเฉลี่ย 2.40 (S.D.= 0.47) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านงบประมาณ มีค่าเฉลี่ย 2.31 (S.D.= 0.35) และจากปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะพบว่าปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่ คือ การสนับสนุนจากองค์การด้านงบประมาณ ร้อยละ 90.28 โดยมีประเด็นสำคัญ คือ งบประมาณที่ได้รับสนับสนุนน้อยและการจัดสรรล่าช้า

5.1.3 ระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของ

อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

เมื่อพิจารณาระดับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของกลุ่มตัวอย่างในภาพรวม พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.52 (S.D.= 0.30) เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดที่ระดับมาก คือการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ย 2.72 (S.D.=0.30) รองลงมา คือการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ค่าเฉลี่ย 2.57 (S.D.= 0.38) การมี

ส่วนร่วมในการประเมินผล ค่าเฉลี่ย 2.56 (S.D.= 0.36) ตามลำดับ ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การมีส่วนร่วมในการวางแผนงาน ค่าเฉลี่ย 2.34 (S.D.= 0.45) และจากปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะด้านการมีส่วนร่วมในการวางแผน คิดเป็นร้อยละ 38.89 โดยมีประเด็นสำคัญ คือ การจัดประชุมวางแผนงานก่อนปฏิบัติงานน้อย และแผนงานถูกกำหนดโดยสถานีนามัยหรือสั่งการมาจากนโยบายของรัฐบาลทั้งที่ไม่ใช่ปัญหาที่แท้จริงของชุมชน

5.1.4 คุณลักษณะส่วนบุคคล และการสนับสนุนจากองค์กร ที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น มีรายละเอียด ดังนี้

คุณลักษณะส่วนบุคคล พบว่า เพศชาย มีความสัมพันธ์ระดับต่ำทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.247, p\text{-value} = 0.025$) อายุ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.335, p\text{-value} = 0.002$) ระยะเวลาในการเป็น อสม. มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.326, p\text{-value} = 0.003$) อาชีพ มีความสัมพันธ์ระดับต่ำทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.288, p\text{-value} = 0.009$) รายได้ มีความสัมพันธ์ระดับต่ำทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.244, p\text{-value} = 0.027$) กับการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ส่วน ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออก ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

การสนับสนุนจากองค์กร พบว่า ภาพรวมของการสนับสนุนจากองค์กร มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวก กับการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.660, p\text{-value} < 0.001$) เมื่อพิจารณารายด้านการสนับสนุนจากองค์กร พบว่า ด้านบุคลากร มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.533, p\text{-value} < 0.001$) ด้านงบประมาณมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.631, p\text{-value} < 0.001$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.394, p\text{-value} < 0.001$) ด้านข้อมูลข่าวสารมี

ความสัมพันธ์ระดับปานกลางทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = 0.580$, $p\text{-value} < 0.001$) กับการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

5.1.5 คุณลักษณะส่วนบุคคลและการสนับสนุนจากองค์กร ที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษา พบว่า ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น คือ ปัจจัยด้านงบประมาณ ($p\text{-value} < 0.001$) ปัจจัยด้านข้อมูลข่าวสาร ($p\text{-value} = 0.001$) และปัจจัยคุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศ (ชาย) ($p\text{-value} = 0.008$) โดยมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05 ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่าตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว สามารถพยากรณ์การมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 51.2

5.1.6 การทดสอบสมมติฐานของการวิจัย

จากสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ คือ คุณลักษณะส่วนบุคคล การสนับสนุนจากองค์กร ได้แก่ ด้านบุคลากร ด้านงบประมาณ ด้านวัสดุอุปกรณ์ และด้านข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ซึ่งจากผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1) คุณลักษณะส่วนบุคคล มีผลต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น

คุณลักษณะส่วนบุคคล ด้านเพศชาย มีผลต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน

คุณลักษณะส่วนบุคคล ด้าน อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส รายได้ ระยะเวลาในการเป็น อสม. การเคยได้รับการอบรมเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกไม่มีผลต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัย ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

2) การสนับสนุนจากองค์การมีผลต่อการมีส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรค
ไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบลหนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่
จังหวัดขอนแก่น

การสนับสนุนจากองค์การ ด้านงบประมาณ ด้านข้อมูลข่าวสาร มีผลต่อการมี
ส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบล
หนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยเป็นไปตามสมมติฐาน

การสนับสนุนจากองค์การ ด้านบุคลากร ด้านวัสดุอุปกรณ์ ไม่มีผลต่อการมี
ส่วนร่วมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตำบล
หนองน้ำใส อำเภอบ้านไผ่ จังหวัดขอนแก่น ผลการวิจัยไม่เป็นไปตามสมมติฐาน

5.2 ผลของการสนทนากลุ่ม

5.2.1 การสนับสนุนจากองค์การด้านงบประมาณ

ผลจากการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) สิ่งที่ควรสนับสนุนจาก
องค์การด้านงบประมาณ คือ การจัดสรรงบประมาณล่าช้า ควรพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้
หมู่บ้านอย่างรวดเร็ว ทันเวลาในการดำเนินกิจกรรมป้องกันโรคไข้เลือดออก การดูแลสภาพ
สิ่งแวดล้อมไม่ให้เกิดแหล่งเพาะพันธุ์ยุงในหมู่บ้าน “*อสม.คิดว่าสภาพกันกับไต้หวันณรงค์ทำ
ความสะอาดหมู่บ้านงบประมาณกะប់ทันมากจะเลยพากันเฮ็ดตามมีตามเกิด*” (อสม.และประชาชน
ในหมู่บ้านกะว่าจะร่วมมือกันทำความสะอาดหมู่บ้านแต่งบประมาณสนับสนุนไม่ทันเวลาจึงต้อง
ปฏิบัติงานโดยไม่มีงบประมาณ)เมื่อขาดการป้องกันที่มีคุณภาพแล้วโอกาสเกิดการระบาดของ
โรคก็เพิ่มมากขึ้น เมื่อได้รับการสนับสนุนงบประมาณน้อยก็ไม่เพียงพอเมื่อเกิดการระบาดของ
โรคไข้เลือดออกในหมู่บ้านประชาชนต้องเก็บเงินกันเพื่อใช้จ่ายค่าน้ำมันผสมยาพ่นหมอกควัน
กำจัดยุงลายเอง “*เงินบ่พอ อสม.ต้องเก็บเงินไต้หวันเฮ็ดละ 10 บาท พันยุง*”(งบประมาณที่ได้รับ
สนับสนุนไม่เพียงพอบางครั้งจึงต้องเก็บเงินเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายจากประชาชนหลังคาเรือนละ 10
บาท)และควรมีการสนับสนุนงบประมาณให้เพียงพอใช้ในกิจกรรมและเป็นค่าตอบแทน
อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจากเดิม เพื่อเป็นแรงจูงใจในการปฏิบัติงาน “*เงินค่าป่วย
การกะหน้อยคิดว่าถ้าได้เพิ่มอีกคือสิเหมาะสม คือวยามมาเฮ็ดงานไข้เลือดออกแล้วมือนั้นกะบ่อ
ไคไปรับจ้างทางอื่นกะบ่มีรายได้ ถ้าได้เพิ่มคือสิมันขึ้นอีก*”(เงินค่าป่วยการน้อยถ้าได้เพิ่มอีกก็คง
จะดีเพราะว่าวันที่มาปฏิบัติงานในวันนั้นก็ต้องขาดรายได้ที่จะไปรับจ้างที่อื่นถ้าได้ค่าตอบแทน
เพิ่มก็จะทำให้ขยันเพิ่มขึ้น) ปัญหาอุปสรรค คือ งบประมาณที่ได้รับสนับสนุนน้อย และการ
จัดสรรล่าช้า

5.2.2 การสนับสนุนจากองค์การด้านข้อมูลข่าวสาร

ผลจากการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) สิ่งที่ควรสนับสนุนจากองค์การด้านข้อมูลข่าวสาร คือ ควรมีการสนับสนุน แผ่นพับ เอกสารเกี่ยวกับโรคไข้เลือดออกที่เข้าถึงประชาชนอย่างแท้จริง การให้ความรู้แบบเจาะประตูบ้าน เพื่อให้เพียงพอครอบคลุมกลุ่มเป้าหมาย “คิดว่าต้องแจก แผ่นพับ เอกสารไข้เลือดออก ให้ครบทุกเย็น กับ อสม.เดินไปให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกทุกเย็น” (คิดว่าต้องแจก แผ่นพับ เอกสารไข้เลือดออก ให้ครบทุกหลังคาเรือนและ อสม.เดินให้ความรู้เรื่องโรคไข้เลือดออกทุกหลังคาเรือน) และควรให้ความสำคัญการประชาสัมพันธ์ทางหอกระจายข่าวของหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลเกิดความรู้ความรุนแรง สถานการณ์ของโรคไข้เลือดออกเป็นประจำและควรฝึกอบรมผู้ดูแลหอกระจายข่าวให้ทราบหลักการพูดหอกระจายข่าว การพูด เวลาพูด หลักการประชาสัมพันธ์ ที่เหมาะสม และควรปรับปรุงซ่อมแซมระบบเสียงตามสายให้มีประสิทธิภาพ “ฟังหอกระจายข่าวไม่รู้เรื่อง เพราะว่ามันบ๊ซด์ เสียงร่ว เว้าเร็วโหด” (ฟังหอกระจายข่าวไม่รู้เรื่อง ไม่ชัดเจน เสียงพูดเร็ว ร่ว) ปัญหาอุปสรรค คือ ประชาชนไม่ได้รับข่าวสาร เรื่อง โรค สถานการณ์การระบาดและการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกอย่างเพียงพอเหมาะสม

5.2.3 คุณลักษณะส่วนบุคคลเพศชาย

ผลจากการสนทนากลุ่ม(Focus Group Discussion) สิ่งที่ควรพิจารณา ควรมีการพิจารณาเพิ่มจำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านให้เหมาะสม จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน รับผิดชอบเฉลี่ยๆ 1 คนต่อ 15-18 หลังคาเรือน ซึ่งถือว่ารับผิดชอบมากเกินไป “อสม.มีน้อยคนแต่ว่างานหลายรับผิดชอบหลายเย็น” (อสม.มีจำนวนน้อยแต่งานเยอะมากและรับผิดชอบหลังคาเรือนมาก) ควรร่วมกันคัดเลือกอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเพศชายให้มีอัตราใกล้เคียงกันกับเพศหญิง เพื่อจะได้ดำเนินกิจกรรมต่างๆ ในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก เช่น กิจกรรมการพ่นหมอกควันกำจัดยุงลายตัวแก่ “อสม.ผู้หญิงพายเครื่องพ่นยาม่ายบ่ได้เพราะว่าหนักและเหม็นน้ำมัน” (อสม.ที่เป็นผู้หญิงไม่สามารถพ่นหมอกควันได้เนื่องจากเครื่องมีน้ำหนักมากและน้ำมันสำหรับพ่นมีกลิ่นเหม็น) และการสำรวจลูกน้ำยุงลาย อสม.เพศหญิงถือว่าลำบากมาก อากาศร้อน ทRAYกำจัดลูกน้ำยุงลายก็มีกลิ่นฉุนเกิดอาการแพ้ “อสม.ผู้หญิงบ่กล้าตากแดด ย่างหน้าดำ ทRAYฆ่าลูกยุงกะเหม็นบางครั้งแพ้เป็นตุ่ม” (อสม.ที่เป็นผู้หญิงไม่ชอบทำงานกลางแจ้งแดดและทRAYกำจัดลูกน้ำยุงลายก็มีกลิ่นฉุนบางครั้งก็เกิดอาการแพ้เป็นผื่นคัน) อาสาสมัครสาธารณสุขบางส่วนขาดความรู้ที่ถูกต้องในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ควรมีการฝึกอบรมให้ความรู้แก่อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก และการศึกษาดูงานเพื่อพัฒนาความรู้ ปัญหาอุปสรรค คือ

จำนวนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีน้อยและเพศชายซึ่งเป็นผู้มีบทบาทในการดำเนินกิจกรรมป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกก็มีสัดส่วนที่น้อยกว่าเพศหญิง อาสาสมัครสาธารณสุขบางส่วนขาดความรู้ที่ถูกต้องในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1) สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ สถานีอนามัยหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรให้การสนับสนุนงบประมาณลงสู่พื้นที่หมู่บ้าน/ชุมชนโดยตรงและเพียงพอ

2) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มขึ้นในการดำเนินกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

3) ควรส่งเสริม สนับสนุนให้มีการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ทางหอกระจายข่าวแก่ประชาชนเพื่อเป็นการกระตุ้นให้ได้รับรู้ ข้อมูลข่าวสารและกิจกรรมการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก

4) ควรส่งเสริม สนับสนุนให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านเข้ามามีส่วนร่วม โดยเฉพาะขึ้นในการวางแผนงาน ให้มีความรู้สึกรู้ว่าเป็นเจ้าของกิจกรรมโครงการโดยแท้จริง

5) ควรส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดเครือข่ายชุมชนเข้มแข็งในการเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกในหมู่บ้าน/ชุมชนและดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่องโดยเน้นหลักการมีส่วนร่วมจากชุมชนเพื่อเกิดความยั่งยืน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1) ควรศึกษารูปแบบการสนับสนุนงบประมาณในการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน

2) ควรศึกษารูปแบบในการให้ข้อมูลข่าวสาร ความรู้ทางหอกระจายข่าวประจำหมู่บ้านการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ให้มีประสิทธิภาพ

3) ควรศึกษารูปแบบในการมีส่วนร่วมในการวางแผนงานการป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออก ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน